

Kółka nie wchodzą

Blanka Przedpeńska, Magdalena Storożenko-Polak

Dokumentacja złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 61. Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2026 r. (fragment)

Kółka nie wchodzą

Projekt „Kółka nie wchodzą” to wystawa-manifest o architekturze, która wyklucza, i o projektowaniu, które kaleczy. Wpisując się w temat przewodni 61. Biennale Sztuki, „In Minor Keys”, projekt opowiada historię w tonacji molowej – cichą, często ignorowaną, lecz fundamentalną dla milionów osób opowieść o systemowej niedostępności. **Nasza propozycja jest cichym krzykiem o zauważenie; wezwaniem do radykalnej empatii, która w procesie kształtowania przestrzeni uwzględni całe, szerokie spektrum ludzkich potrzeb.**

Tytuł, zaczerpnięty z codziennego języka barier, jest brutalnie dosłowny, ale i metaforyczny. Odnosi się nie tylko do osób poruszających się na wózkach, ale do wszystkich, których potrzeby są pomijane: osób niewidomych i słabowidzących, G/głuchych, w spektrum autyzmu, o ograniczonej mobilności czy sile, z niewidocznymi niepełnosprawnościami. To opowieść o niewidzialnych murach, które budujemy z betonu, przepisów i obojętności.

Zarys ideowy i scenariusz wystawy

Celem pawilonu jest przeprowadzenie zwiedzającego przez trzystopniowy proces poznawczy: od konfrontacji ze stereotypem, przez immersyjne doświadczenie wykluczenia, aż po zderzenie z twardymi dowodami.

1. Elewacja: paradoks dostępności.

Historię zaczynamy od frontowej ściany pawilonu. Widnieje na niej wielki napis w języku angielskim: „**Wheels Don't Enter**”. Hasło, zapisane w intensywnie niebieskim kolorze kojarzonym z miejscami parkingowymi dla osób z niepełnosprawnościami, jest prowokacją. Jednak u nas wbrew wykluczającej treści, do wejścia prowadzi intensywnie niebieska pochylnia, zapewniająca pełny i wygodny dostęp dla osób na wózkach, z wózkami dziecięcymi czy ciężkim bagażem.

2. Przedsiónek: strefa stereotypów.

Widz wchodzi do monochromatycznej, intensywnie niebieskiej przestrzeni. Na ścianach i suficie umieszczone są białe napisy – autentyczne cytaty i hasła-klucze, które słyszymy w codziennej aktywności: „U nas nie ma takich osób”, „Dostępność jest nieestetyczna”, „Projekt był gotowy zanim weszły przepisy”. To strefa konfrontacji z codzienną, zbanalizowaną przemocą słowną, która usprawiedliwia złe projektowanie.

3. Hała Główna: doświadczenie i dowody.

Centralna przestrzeń pawilonu jest brutalnie przecięta po przekątnej białą ścianą.

- **Strefa empatii:** Zamiast ławek czy krzesel, jako miejsca spoczynku służą wózki. Zwiedzający, siadając na nich, ogląda materiały wideo: wirtualne

spacery po niedostępnych miejscach oraz intymne wywiady z „więźniami czwartego piętra” – osobami uwięzionymi w domach przez bariery architektoniczne, lub osobami które przez zderzenie z barierami w przestrzeniach projektowanych zostały wykluczone z życia społecznego. To strefa odczuwania, zmieniająca perspektywę z obserwatora na doświadczającego.

- **Przejście i strefa danych:** Do drugiej części prowadzi ciemny korytarz, symbolizujący bariery doświadczane przez osoby z niepełnosprawnością wzroku. Po jego przejściu widz trafia do sterylnej, jasno oświetlonej przestrzeni badawczej. Pierwszym elementem jest **Koło Wsparcia** – krąg złożony z różnych krzesel i wózków. Na posadzkę w jego środku rzutnik kieruje statystyki, unaoczniając, jak wiele osób w tej grupie statystycznie może mieć niepełnosprawność. To symboliczny komunikat: projektujemy dla „nas”, bo wszyscy jesteśmy tylko tymczasowo sprawni. Dookoła, na ścianach, prezentowane są twarde dane z naszego czteroetapowego researchu: analizy danych makro z UE (Eurostat, FRA), raportów o stanie dostępności w Polsce z 2021 r., wyników audytów NIK oraz naszych autorskich badań z 2025 r. dotyczących dostępności uczelni, urzędów i ośrodków kultury, przebadaniu zostanie poddanych ponad 250 obiektów publicznych (badania w trakcie). To strefa nie opinii, lecz faktów. Ta strefa to twarde dowody i racjonalne podsumowanie problemu, który chwilę wcześniej odczuwany był emocjonalnie.

Pawilon „Kółka nie wchodzą” nie daje gotowych odpowiedzi. Stawia pytanie o odpowiedzialność - architektów, urzędników, społeczeństwa - i czyni widzialnym to, co na co dzień spychane jest na margines publicznej debaty. To głos tych, którzy wciąż słyszą, że „nie wchodzą”.

Wheels Don't Enter

"Wheels Don't Enter" is an exhibition-as-manifesto about architecture that excludes and design that disables. In keeping with the theme of the 61st Art Biennale, "In Minor Keys," the project tells a story in a minor key - a quiet, often ignored, yet fundamental narrative of systemic inaccessibility for millions of people. Our proposal is a quiet scream to be noticed; a call for a radical empathy that considers the entire, broad spectrum of human needs in the process of shaping our spaces.

The title, taken from the everyday language of barriers, is brutally literal and metaphorical. It refers not only to wheelchair users, but to all whose needs are overlooked: the blind and partially sighted, the Deaf and hard of hearing, those on the autism spectrum, people with limited mobility or strength, and those with invisible disabilities. It is a story about the invisible walls we build from concrete, regulations, and indifference.

Ideological outline and exhibition scenario

The pavilion's goal is to guide the visitor through a three-stage cognitive process: from confronting stereotypes, through an immersive experience of exclusion, to a collision with hard evidence.

1. The Façade: a paradox of access.

The story begins at the front wall of the pavilion, which features a large inscription in English: "Wheels Don't Enter." The slogan in an intense blue color associated with disabled parking spaces, is a provocation. Here, however, contradicting the exclusionary message, an intensely blue ramp leads to the entrance, providing full and comfortable access for people in wheelchairs, with strollers, or heavy luggage.

2. The Antechamber: zone of stereotypes.

The visitor enters a monochromatic, intensely blue space. The walls and ceiling, are covered with white inscriptions—authentic quotes and key phrases heard in daily life: "We don't get that sort of person here," "Accessibility is unaesthetic," "The design was finalized before the regulations came into effect." This is a zone of confrontation with the everyday, banalized verbal violence that justifies bad design.

3. The Main Hall: experience and evidence.

The central space of the pavilion is brutally cut by a diagonal white wall.

- **Zone of empathy:** Instead of benches or chairs, wheelchairs serve as resting places. By sitting in them, visitors watch video materials: virtual walk-throughs of inaccessible places and intimate interviews with "prisoners of the fourth floor"—people trapped in their homes by architectural barriers, or with people excluded

from social life after confronting barriers in designed spaces. This is a zone of feeling, shifting the perspective from observer to participant.

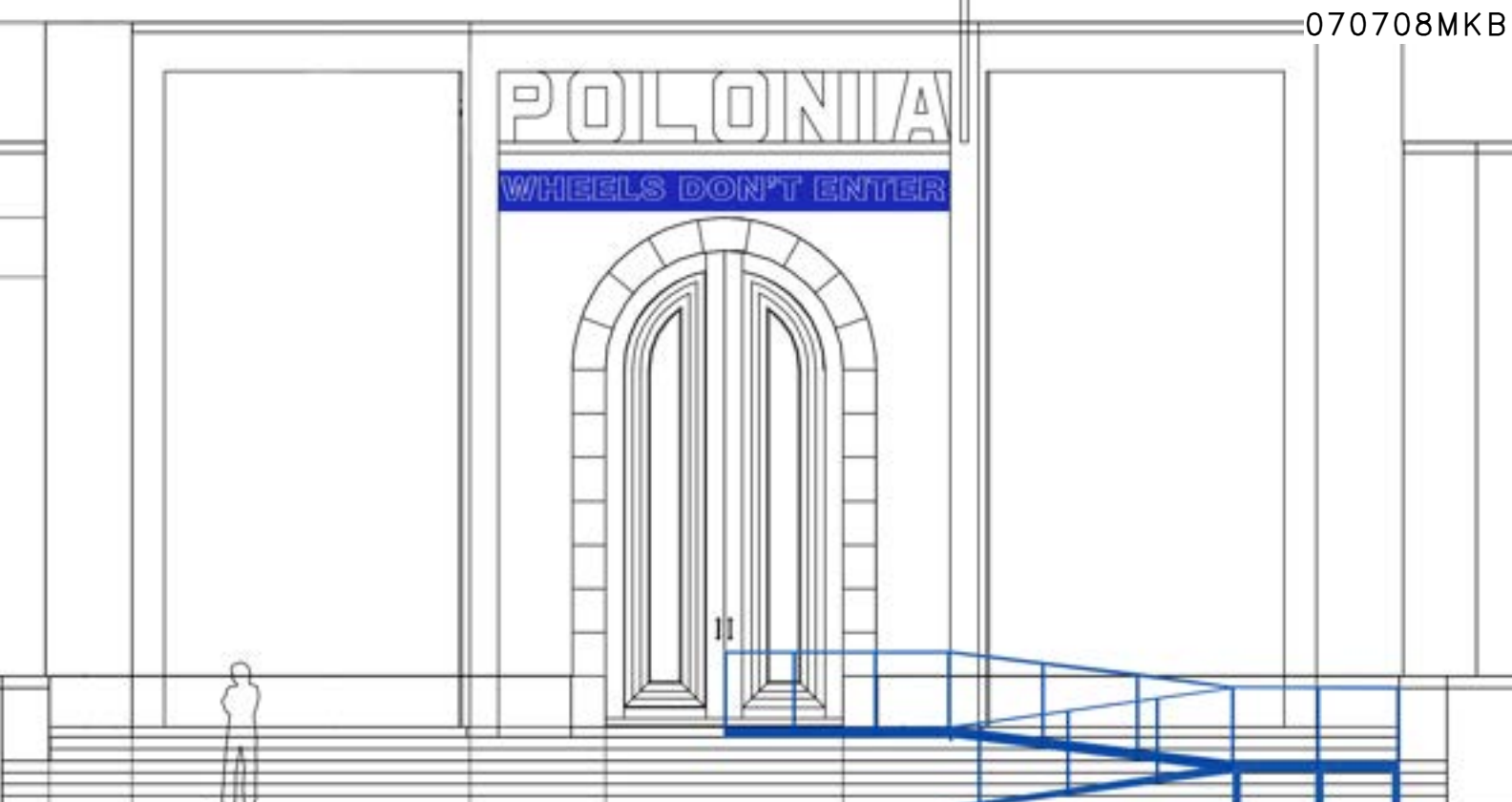
- **The passage and data zone:** A dark corridor, symbolizing the barriers experienced by people with visual impairments, leads to the second part. After passing through it, the visitor enters a sterile, brightly lit, research-like space. The first element is the **Circle of Support** - a circle of various chairs and wheelchairs. A projector beams statistics onto the floor in its center, visualizing how many people in that group would statistically have a disability. It's a symbolic message: we are designing for "us," because we are all only temporarily able-bodied. Around the circle, the walls present hard data from our four-stage research: macro-data analysis from the EU (Eurostat, FRA); 2021 reports on accessibility in Poland; NIK audit findings; and our original 2025 research on the accessibility of universities, public offices, and cultural centers, which covers over 250 public buildings (research in progress). This is a zone of facts, not opinions. This zone presents the hard evidence and rational summary of the problem that was, moments earlier, experienced emotionally.

The "Wheels Don't Enter" pavilion does not offer ready-made answers. It raises questions about responsibility—of architects, officials, and society—and makes visible what is routinely pushed to the margins of public debate. It is the voice of those who are still told they cannot enter.

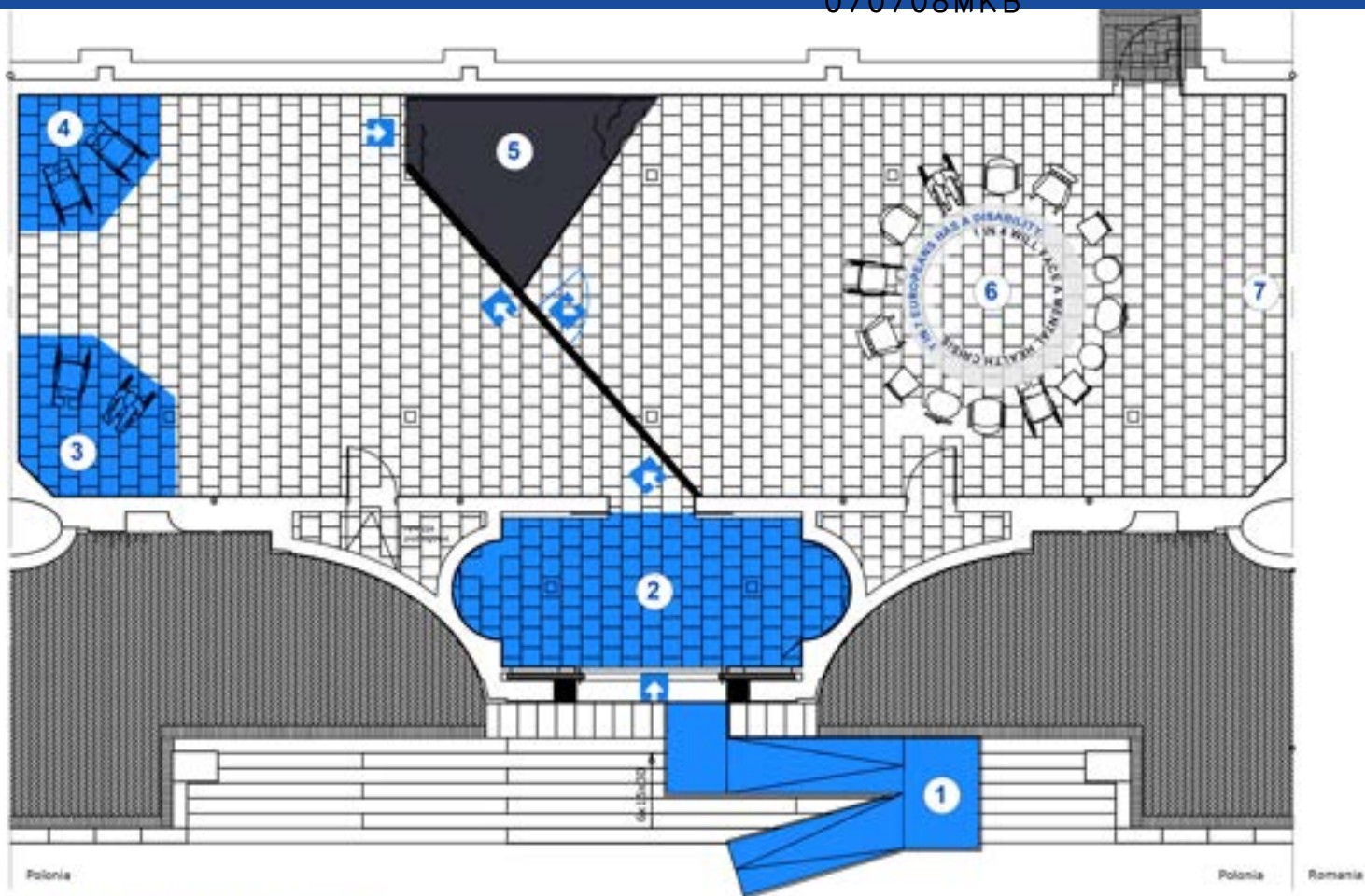

070708MKB

070708MKB

1 RAMP – ACCESS TO PAVILION	5 DARK PASSAGE: A BLIND PERSPECTIVE
2 VESTIBULE – MONOCHROME ZONE, EXCLUSION QUOTES	6 SUPPORT CIRCLE – DISABILITY STATS PROJECTION
3 FILM ZONE: BARRIER WALK-THROUGHS	7 DATA ZONE: RESEARCH & INFOGRAPHICS
4 FILM ZONE: TESTIMONIALS OF EXCLUSION	

WHEELS DON'T ENTER